

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

ادبیات فارسی (۱)

سال اول دبیرستان

«مجموعه کتاب‌های آبه‌های تمدن»

مؤلفان:

محمدرضا سلیمانی دلارستانی - مهدی سلیمانی دلارستانی

سرشناسه: سلیمانی دلارستانی، محمدرضا، ۱۳۴۶-
عنوان و نام پدیدآور: ادبیات فارسی (۱) سال اول دبیرستان
مشخصات نشر: تهران: مؤسسه‌ی خدمات علمی و آموزشی رزمندگان اسلام، ۱۳۹۳.
مشخصات ظاهری: ۲۰۰ ص: ۲۲ × ۲۹ س.م.
فروست: مجموعه کتاب‌های آیه‌های تمدن
شابک: 978-964-355-456-9
وضعیت فهرست نویسی: فیای مختصر
شناسه افزوده: سلیمانی دلارستانی، مهدی، ۱۳۵۶-
شماره کتابشناسی ملی: ۳۵۹۵۰۲۸

«مجموعه کتاب‌های آیه‌های تمدن»

ادبیات فارسی (۱)

سال اول دبیرستان

مؤلفان:	محمدرضا سلیمانی دلارستانی - مهدی سلیمانی دلارستانی
گروه علمی:	سمیه خانعلی زاده - مریم عیدی - علی اکبر راعی - دبیرا ده‌شکی - ریحانه خیابانی
ویراستار علمی:	فرناز شکرالهی - پارمیدا محمدی
ناشر:	مؤسسه‌ی خدمات علمی و آموزشی رزمندگان اسلام
نظارت بر محتوا، آماده‌سازی و تولید:	معاونت انتشارات مؤسسه - حسین صبورفر
دبیرتaman علمی:	محسن رضانی
حروفچینی و صفحه‌آرایی:	زهره ورزیده‌کارفرد - سمیه عسگری
ناظر چاپ:	مجید ولیدی
نوبت چاپ:	اول (۹۳)
شمارگان:	۲۰۰۰
شابک:	۹۷۸-۹۶۴-۳۵۵-۴۵۶-۹
قیمت:	ISBN: 978-964-355-456-9 ۱۳۸۰۰۰ ریال

مرکز پخش (۱): تهران، خیابان انقلاب اسلامی، روبه‌روی سینما بهمن، ابتدای خیابان شهید منیری جاوید، پلاک ۷۸

فروشگاه رزمندگان تلفن: ۶۴۴۶۸۰۵۸

مرکز پخش (۲): تهران، خیابان انقلاب اسلامی، خیابان بهار جنوبی، پلاک ۴، مؤسسه‌ی علمی و آموزشی رزمندگان

تلفن: ۸۸۴۵۷۵۲

مرکز پخش (۳): شعب مؤسسه‌ی علمی آموزشی رزمندگان در سراسر کشور

نشانی: تهران، صندوق پستی ۱۳۸-۱۵۶۱۵

سایت اینترنتی: WWW.Razmandegan.org.ir

* کلیه حقوق مادی این اثر برای مؤسسه‌ی رزمندگان محفوظ و هر گونه اقتباس، تلفیق و تکثیر بدون ذکر مأخذ و کسب مجوز ممنوع است و پیگرد قانونی دارد.

فهرست

درس اول ۷

فصل اول: در آمدی بر انواع ادبی (۱)

درس دوم ۱۳
 درس سوم ۱۸
 درس چهارم ۲۵

فصل دوم: در آمدی بر ادبیات داستانی (ستنی)

درس پنجم ۳۵
 درس ششم ۴۲
 درس هفتم ۴۹

فصل سوم: در آمدی بر ادبیات پایداری

درس هشتم ۵۶
 درس نهم ۶۳

فصل چهارم: در آمدی بر ادبیات جهان

درس دهم ۷۲
 درس یازدهم ۷۴

فصل پنجم: انواع ادبی (۲)

درس دوازدهم ۷۸
 درس سیزدهم ۸۴
 درس چهاردهم ۸۹

فصل ششم: در آمدی بر فرهنگ و هنر

درس پانزدهم ۹۸
 درس شانزدهم ۱۰۲
 درس هفدهم ۱۰۶

فصل هفتم: در آمدی بر ادبیات دوره‌ی مشروطه

درس هجدهم ۱۱۴
 درس نوزدهم ۱۲۱

فصل هشتم: در آمدی بر سفرنامه، حسب‌حال، زندگی‌نامه

درس بیستم ۱۲۹
 درس بیست و یکم ۱۳۵
 درس بیست و دوم ۱۳۹

فصل نهم: در آمدی بر ادبیات فارسی برون مرزی

درس بیست و سوم ۱۴۴
 درس بیست و چهارم ۱۵۳
 نمونه سؤال‌های امتحان نهایی ۱۵۹
 آرایه‌های ادبی ۱۹۳

پیشگفتار ناشر

تمدن و فرهنگ بشر حاصل تلاش سخت‌کوشانی است که با تلاش و عزم استوار خود بر علوم مختلف غنا بخشیده‌اند و باعث تکامل آن شده‌اند. به یقین آینده‌ی موفقیت‌آمیز ایران اسلامی در گرو شکوفایی استعداد‌های جوانان عزیز کشور است. در راستای تحقق این هدف، بر آن شدیم تا به یاری خداوند منان و انتخاب بهترین مؤلفان و صاحب‌نظران کتاب‌های درسی و نوآوری در ارائه‌ی هر چه بهتر مطالب علمی، شما را در جهت ارتقای بنیهِ علمی یاری رسانیم. بر کسی پوشیده نیست که مؤسسه‌ی علمی رزمندگان با قریب ربع قرن سابقه در زمینه‌ی انتشار کتب کمک‌آموزشی از پیشگامان فعالیت در این عرصه است و این تلاش به پشتوانه‌ی استقبال دانش‌آموزان و تأثیر بسیار مثبت در موفقیت علمی این عزیزان بوده است.

با توجه به تغییرات اساسی در محتوای کنکورهای سراسری و ضرورت فراگیری مفاهیم درسی و نیاز دانش‌آموزان به کسب مهارت‌های لازم جهت موفقیت در کنکور سراسری، ارائه‌ی کتاب‌های درسنامه شامل خلاصه‌ی درس و توضیح و تفهیم مطالب کتاب و تمرین و شرح مباحث درسی در راستای ارتقای سطح علمی دانش‌آموزان اجتناب‌ناپذیر است. امید است این نوع از کتب که با عنوان «مجموعه کتاب‌های آیه‌های تمدن» مکمل کتب درسی است بتواند در خدمت به آینده‌سازان ایران اسلامی مؤثر قرار گیرد.

معاونت انتشارات رزمندگان اسلام

پیشگفتار مؤلفان

هیچ اسمی بی حقیقت دیده‌ای
یا ز گاف و لامِ گِل، گل چیده‌ای؟
اسم کم جو رو مسمی را بجو
مه به بالا دان نه اندر آب جو
(مثنوی مولوی)

ادبیات فارسی که به حق مادر دروس است، در نظام آموزشی کشور ما متأسفانه جایگاه حقیقی خود را نیافته است و به همین جهت نیاز گسترده برای شرح و تفسیر کتب درسی احساس می‌شود. در این کتاب که به لحاظ همین نیاز نگارش یافته، سعی شده است که کلیه اشعار و جمله‌ها جداگانه معنی شود و در پی آن معنی لغات و آرایه‌های همان جمله یا بیت آورده شود. چنانچه نکته‌ی دستوری مهمی در جمله‌ای یا بیتی وجود داشته، به آن اشاره شده است و در پایان هم بخشی تحت عنوان «آرایه‌های ادبی» آورده شده تا دانش‌آموزان با شرح و تفسیر بیشتر با این مبحث آشنا شوند. این کتاب با داشتن فعالیت‌های تکمیلی در حقیقت نوعی کتاب کار نیز هست. نمونه سؤال‌هایی که در پایان کتاب آورده شده طبق آخرین تغییرات و بارم‌بندی‌هایی است که وزارت آموزش و پرورش اعمال کرده است. در پایان موفقیت همه‌ی دانش‌آموزان کشورمان را از خداوند متعال خواستارم و امیدوارم این تلاش ناچیز باعث پیشرفت آموزشی کشور گردد.

دکتر محمدرضا سلیمانی دلارستانی

دکتر مهدی سلیمانی دلارستانی